

THE ROLE OF BANKS IN PROMOTING FINANCIAL SUSTAINABILITY

ROLUL BĂNCILOR ÎN PROMOVAREA SUSTENABILITĂȚII FINANCIARE

¹ **BUHNĂ Nadejda**, studentă, specialitatea: **Finanțe și Bănci**
e-mail autor: buhna.nadejda@ase.md

² **BLANARI Veronica**, studentă, specialitatea: **Finanțe și Bănci**
e-mail autor: blanari.veronica@ase.md

^{1,2} Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

Abstract: *In a context characterised by global pressures and a growing awareness of the interdependence between the economy and the environment, financial sustainability has emerged as a key priority on banks' agenda. The financial sustainability of banks plays a crucial role in a nation's economic well-being, commonly regarded as an indicator of a country's financial and economic stability, beyond their primary function of facilitating financial transactions. The study aims to investigate how banks can contribute to achieving sustainable development goals through green financial instruments, digitisation and the promotion of financial literacy. The tasks of the analytical study are to identify the main green financial instruments utilized by banks to support sustainable projects and analyze the importance of financial literacy in increasing awareness and adoption of sustainable banking products. The main conclusions and findings could be used to improve the banking practices aimed at enhancing the financial resilience of the overall economy.*

Keywords: *sustainability, green financial instruments, ESG, funding, environment.*

JEL CLASSIFICATION: Q50; Q51; Q55;

INTRODUCERE

Sustenabilitatea financiară este un subiect de interes major atât la nivel local, cât și global. Băncile, ca actori centrali ai sistemului financiar, au un rol esențial în acest proces, având capacitatea de a crea instrumentele necesare pentru a modela pachete de servicii financiare, menite să asigure o relație optimă între instituția financiară și clientul său, sprijinind astfel modelarea procesului economic al țării (Mistrean, 2023). Într-un context marcat de presiuni globale și de o conștientizare crescândă a interdependenței dintre economie și mediu, sustenabilitatea s-a impus ca o prioritate cheie în agenda instituțiilor financiare.

Obiectivele acestei lucrări se rezumă la: definirea esenței sustenabilității financiare, identificarea principalelor instrumente financiare verzi utilizate de bănci pentru sprijinirea proiectelor sustenabile, analiza importanței alfabetizării financiare în creșterea conștientizării și identificarea băncilor din Republica Moldova care au implementat cu succes strategii de sustenabilitate.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

În urma analizei surselor bibliografice: rapoartelor, articolelor și lucrărilor științifice am identificat sursele cheie de informare și problemele ce necesită o atenție minuțioasă.

Descrierea metodei de cercetare utilizată. În procesul de cercetare am utilizat deducția, pornind de la informația generală teoretică privind sustenabilitatea financiară, ulterior s-a recurs la analiza datelor statistice, pentru a evalua cantitativ adaptarea băncilor la strategiile de sustenabilitate și promovarea acestora prin operațiunile și portofoliul verde ce îl dețin și la metoda grafică de prezentare a rezultatelor.

Rezultatele obținute. Sustenabilitatea financiară se referă în general la dezvoltarea unui sistem bancar care pe de o parte trebuie să fie fezabil din punct de vedere economic și financiar și pe de altă parte să ia în considerare aspectele climatice, de mediu și de guvernanță în contextul riscurilor cât și al oportunităților. Riscul se referă la identificarea și gestionarea riscurilor ESG și climatice ca parte a procesului decizional financiar. Oportunitatea se referă la creșterea fluxurilor de finanțare în sectoare și activități care contribuie la obiectivele legate de climă și de dezvoltare durabilă.

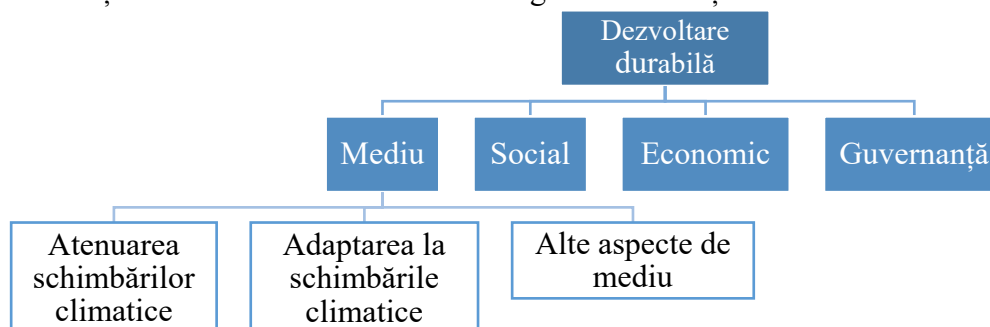

Figura 1. Conceptul de dezvoltare durabilă.

Sursa: preluat de autori din Foaia de parcurs pentru finanțare durabilă Republica Moldova 2024-2028 (Banca Națională a Moldovei, 2024).

Principiile ESG (Environmental, Social and Governance) sunt factorii prin care se poate măsura durabilitatea și impactul social al unei organizații. Factorii de mediu se referă la măsurile adoptate de o bancă pentru a reduce impactul emisiilor de gaze cu efect de seră, gestionarea responsabilă a deșeurilor și utilizarea eficientă a resurselor energetice. Factorii sociali includ respectarea drepturilor omului și asigurarea unor condiții de muncă adecvate pentru întreg personalul. Este necesar ca băncile să contribuie la dezvoltarea comunității în care își desfășoară activitatea, fără a afecta negativ niciunul dintre membrii. Și factorii de guvernanță reprezintă baza principiilor dintre oricare organizație și părțile interesate. Relație profitabilă între companie și partenerii externi înseamnă un echilibru între interesele fiecărei părți (Bumbac, 2022). Un pilon al sustenabilității financiare, frecvent trecut cu vederea, dar la fel de important, este „G” – guvernanța. Prin urmare, menținerea stabilității sistemului bancar presupune un management eficient al riscurilor caracteristice activității instituțiilor financiare, un nivel înalt de transparență și promovare a principiilor de guvernare corporativă (Mistrean, 2013).

Finanțarea durabilă se bazează pe utilizarea unor instrumente financiare speciale, precum obligațiunile și creditele verzi, care permit atragerea de capital pentru susținerea unei economii sustenabile. Schemele de împrumuturi verzi presupun scheme de finanțare oferite de băncile comerciale și instituțiile financiare la rate de dobândă concesionale, orientate spre furnizarea sprijinului pentru investiții în proiecte de eficiență energetică (Ciobanu, 2019).

Instituțiile financiar-bancare din Republica Moldova promovează proiecte durabile care contribuie la bunăstarea consumatorilor și la dezvoltarea economiei prin creșterea incluziunii financiare, îmbunătățirea intermedierei financiare pe o bază durabilă (Mistrean et al, 2024).

De exemplu, BC „Victoriabank” S.A. în anul 2024 a obținut finanțare de la Green for Growth Fund pentru susținerea proiectelor de energie verde. Acest împrumut este conform reglementărilor Basel III și este utilizat pentru a sprijini antreprenorii care investesc în soluții de eficiență energetică, energie regenerabilă și măsuri de reziliență climatică. De asemenea, BC „Moldova Agroindbank” S.A. susține finanțarea economiei verzi prin împrumutul GEFF (finanțarea economiei verzi) în parteneriat cu Facilității BERD de finanțare a economiei verzi (GEFF). Proiectul este cofinanțat de Fondul Verde de Mediu (Green Climate Fund) și Ministerul Finanțelor și Trezoreriei din Turcia.

BC „ProCreditBank” S.A. începând cu anul 2015 a implementat un sistem de management de mediu axat pe trei piloni: sistem intern de administrare a mediului, administrarea riscului de mediu în activitatea de creditare și promovarea „finanțării verzi” care au început să aducă rezultate vizibile

din 2018. În vederea sesizării aspectelor legate de finanțarea proiectelor ecologice de către B.C. „ProCreditBank” S.A, vom analiza evoluția ponderii portofoliului „verde” în total portofoliul de credit, în perioada 2019-2023.

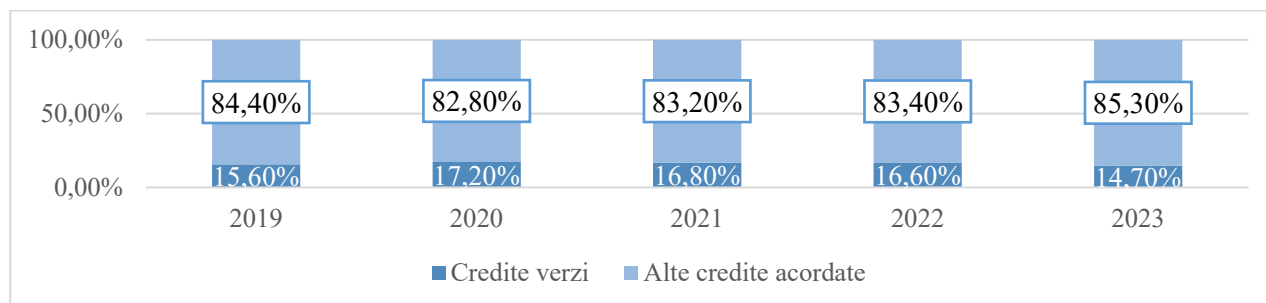

Figura 2. Evoluția ponderii creditelor verzi în portofoliul de credit al BC ”ProCreditBank” S.A., în perioada 2019- 2023, %.

Sursă: elaborat de autori pe baza (Raportului anual al ProCreditBank, 2019 - 2023).

Din cele reprezentate în diagramă, se remarcă că ponderea creditului verde în portofoliul de credite al B.C. „ProCreditBank” S.A, în pofida unei creșteri până în anul 2020, a înregistrat o scădere constantă în ultimii patru ani analizați, și anume de la o pondere de 17,20% în 2020 s-a ajuns la 14,70% în 2023. Cu toate că este evidentă tendința de scădere a ponderii „finanțării verzi” în portofoliul de credite, ceea ce ar putea fi perceput ca un factor de diminuare a atractivității finanțării verzi, banca își reafirmă angajamentul de a sprijini proiectele de energie regenerabilă. Astfel, va continua să ofere suport clienților interesați de producerea energiei „verzi”, contribuind astfel la îmbunătățirea calității aerului și la reducerea dependenței de combustibili fosili.

De asemenea, interes prezintă și constatările studiului evoluției structurii portofoliului creditelor „verzi”, care își găsesc reflectare în tabelul 1.

Tabelul 1. Structura portofoliului de credite verzi înregistrate la nivelul BC ”ProCreditBank” S.A. în anii 2019-2023.

Indicatori	La 31.12.2019		La 31.12.2020		La 31.12.2021		La 31.12.2022		La 31.12.2023	
	Suma, mil. EUR	Cota, %	Suma, mil. EUR	Cota, %	Suma, mil. EUR	Cota, %	Suma, mil. EUR	Cota, %	Suma, mil. EUR	Cota, %
Investiții în eficiența energetică	-	-	21,9	82,8	23,93	83,1	23,3	79,5	18,58	72,6
Investiții în domeniul energiei regenerabile	-	-	4,6	17,2	4,88	16,9	6,00	20,5	7,04	27,5
Total credite „verzi”	20,3	100	26,5	100	28,8	100	29,3	100	25,6	100

Sursă: elaborat de autori pe baza (Raportului anual al ProCreditBank, 2019 - 2023).

Din datele expuse în tabelul 1, deducem că la sfârșitul anului 2019 volumul creditelor „verzi” a înregistrat o valoare de 20 milioane EUR, demonstrând pe parcursul anilor analizați o creștere în continuu. Așadar, se remarcă faptul că cea mai mare cotă a portofoliului „verde” este constituită din investiții în eficiența energetică, urmate de cele în energia regenerabilă și proiecte ecologice. Totodată, se remarcă faptul că ponderea investițiilor în eficiența energetică în structura portofoliului de credite al B.C. „ProCreditBank” S.A. a înregistrat o scădere semnificativă, de la 82,8% în anul 2020

până la 72,6% în anul 2023. În ceea ce privește evoluția ponderii investițiilor în domeniul energiei regenerabile în portofoliul „verde”, aceasta a crescut de la 17,2% în 2020 la 27,5% în 2023, menținând astfel un trend progresiv, cu o majorare de 10,3 puncte procentuale.

De rând cu acestea, revoluția digitală oferă sistemului bancar promisiunea unui viitor mai prosper, productiv și sustenabil, facilitând o gestionare mai rațională a resurselor, îmbunătățirea comunicării și a coordonării. În ceea ce privește studiul promovării sustenabilității financiare, se remarcă faptul că revoluția digitală a transformat orice tip de informație într-un flux procesabil, iar banii, sub forma plăților au devenit o formă de informație digitală (Cociug & Mistrean, 2006).

În acest context, vom examina și îmbunătățirea alfabetizării financiare la nivel de bază prin intermediul băncilor, fiindcă rolul educației financiare este decisiv, cu impact pozitiv atât la nivel economic, cât și social (Mistrean, 2020). Înțelegerea principiilor financiare le poate da oamenilor posibilitatea de a face alegeri ecologice corecte, cum ar fi investirea în energie regenerabilă pentru locuințele lor sau alegerea unei afaceri care acordă prioritate practicilor ecologice. Consumatorii cu educație financiară au mai multe șanse să înțeleagă și să profite de rentabilitatea pe termen lung asociată produselor durabile.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

În concluzie, pentru a face față provocărilor legate de schimbările climatice și de a răspunde așteptărilor societății, băncile trebuie să își revizuiască practicile de guvernanță și să își alinieze strategiile cu obiectivele de dezvoltare durabilă.

În scopul adoptării unor strategii sustenabile în sectorul bancar, propunem implementarea unui set de măsuri:

- implicarea de consultanți specializați în ESG poate ajuta băncile să implementeze cele mai bune practici;
- formarea continuă a angajaților, și anume investiția în programe de training regulate este esențială pentru a asigura că toți angajații înțeleg și aplică principiile ESG;
- alinierea la standarde internaționale precum TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) sau GRI (Global Reporting Initiative) poate facilita comparabilitatea și transparența;
- dezvoltarea unor indicatori cheie de performanță (KPI-uri) specifici: acești indicatori vor permite băncilor să măsoare progresele în atingerea obiectivelor de sustenabilitate.

Ca intermediari financiari, băncile dețin o poziție strategică pentru a influența comportamentele economice și investiționale ale clienților, sprijinind astfel tranziția către o economie sustenabilă. Prin adoptarea principiilor ESG, produse și servicii financiare verzi și integrarea educației financiare, băncile devin agenți ai schimbării, având un impact pozitiv asupra mediului și societății.

REFERINȚE:

1. Banca Națională a Moldovei. (2024). *Foaia de parcurs pentru finanțare durabilă*. <https://bnm.md/pdf>
2. Bumbac, D. (2022). Integrarea factorilor ESG în activitatea instituțiilor de credit. *Integrare prin cercetare și inovare: conf. șt.*, 10-11 noiembrie 2022. Chișinău, USM, pp. 385-387.
3. Ciobanu, M. (2019). Experiența unor țări din Asia privind mecanismele financiare de stimulare a întreprinderilor „verzi” prin creditare. *Innovative economic-social Approaches in the Knowledge Society: international symposium*, 5th edition, 12-13 December, 2019. Artifex University of Bucharest. Bucharest, pp. 468-477.
4. Cociug, V., & Mistrean, L. (2006). *Operațiuni bancare*. Chișinău: ASEM
5. Mistrean, L., Staver, L., Belostecinic, G., Remeikiene, R., Gaspareniene, L., & Özen, E. (2024). Adapting Businesses for a Sustainable Future – Integrating ESG Criteria and Digitalizing Financial Flows. *Competitiveness and Innovation in the Knowledge Economy: 28th International Scientific Conference*, vol. 1, p. 137-155.
6. Mistrean, L. (2011). Asigurarea stabilității sistemului bancar din Republica Moldova în condițiile actuale. *Economica*, 1(75), 104-108.
7. Mistrean, L. (2020). Trust as a determining factor regarding the behavior of consumers of financial-banking services. *Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii*. Chișinău: ASEM, 2020, pp. 614-621.
8. Mistrean, L. (2023). Contemporary directions on how consumers interact with financial-banking services. *The USV Annals of Economics and Public Administration*, Vol 23, 1(37), 151-161.

9. Moldova Agroindbank. *GEFF (Finanțarea economiei verzi)*. <https://www.maib.md>
10. ProCreditBank. (n.d.). *Publicații și rapoarte*. <https://www.procreditbank.md>
11. Victoriabank. (2024). *Victoriabank obține finanțare de la Green for Growth Fund pentru susținerea proiectelor de energie verde*. <https://www.victoriabank.md>

Coordonator științific: MISTREAN Larisa, dr., conf.univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu – Bodoni 61
Telefon: +37369029992
e-mail: mistrean_larisa@ase.md